

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1735. usque ad annum 1737

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum [u.a.], 1786

VD18 90119347

§. 37. Ridicula Comitis de Zinzendorff in Episcopum consecratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67868](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67868)

hoc Cæsaris decretum executioni ca- Sæc. XVIII.
ruit, ipsaque iudicii perendinatio Ver- A. C. 1737.
fori reo salutis fuit; priusquam enim a
Deputatis Principibus quicquam decer-
neretur, ipse Wertheimio, ope suorum
Amicorum, e custodia elapsus est, ac
paulo post Wertheimium denuo rever-
sus, circa Paschalia festa rursus clam
aufugit, (ut creditum est) in Hollan-
diam, ubi secunda suæ versionis pars
typis impressa prodiit.

§. XXXVII.

*Ridicula Comitis de Zinzendorff in
Episcopum consecratio.*

Affiduas, quibus Protestantes inter se
a primo sectæ exordio sæde scinde-
bantur, dissensiones haud parum au-
gebat Herrenhutensis factio, quæ ex
omni sectarum colluvie coalescens in
sinum suum recepit Bohemos, Mora-
vos, Silesios, aliosque, qui a vera fi-
de devii, ex Hussi, Lutheri, Calvini,
Schwenkeldii aliorumque Novatorum
erroribus novum sectæ monstrum pro-
germinarunt. Quapropter partim ex
sua patria ejecti, partim ex carceribus
aut dimissi aut fuga elapsi primo Bert-
holsdorffium circa annum hujus sæculi
trigesimum secundum contenderunt,
a Ni-

Sæc. XVIII. a Nicolao Ludovico Comite de Zinzen-
 A. C. 1737. dorff perbenigne excepti: Hic etiam

pro illorum & præsertim puerorum in-
 stitutione novum edidit Catechismum
 ad normam, uti præferebat, Ca-
 techismi a Luthero confecti, in quo
 tamen postea ipsimet Lutherani (*)
 plura, quæ carperent, invenere: In-
 etiam ex Silesia convenerant Schwent-
 feldiani, quid crederent, penitus igitur
 ri, qui tamen, cum Lutheri errores
 cum suis commutare nollent, nonnulli
 in privatis ædibus tolerati fuere: ceteros
 vero Bohemos Fratres, uti se vo-
 cabant, Zinzendorffius magno numero
 Zauchentalio profugos, aliosque ejus-
 dem furfuris Socios ad novam suam Ec-
 clesiam recepit eisque concessit, ut ædes
 suas ad montem *Hut* erigere possent,
 quam novam coloniam Teutonico no-
 mine *Hut des Herrn Custodiam Domini*
 appellitabant: inde nomen sortiti, *der*
Herrenhuter. His Comes quinto post
 anno nova Biblia procudit, eaque Ebers-
 dorffii edi curavit. Inde vero novi dis-
 sidii fomentum; Dresdenses enim Lu-
 the-

(*) Vide Jo. Hermanni Benner Superin-
 tend. Gieslens. suam *noxiæ Catecheticae Zin-
 zendorffianæ* oder *Zinzendorffischer Catechismus*
 Gist. Anno 1744.

therani in his Bibliis, ac præcipue eorum summariis, notis & præfatione multos errores suæ sectæ contrarios olfecerant, ac propterea ex sua synedro succinetam, necessariam tamen monitionem contra hæc Zinzendorffiana Biblia ediderunt, necnon Görlizensibus aliisque Bibliopegis, ne ulla Biblia sine præfato monito compingerent, inhibuere aliique Prædicantes illa unacum Zinzendorffii catechismo acerbè impugnarunt:

Sæc. XVIII.
A. C. 1737.

Enimvero Herrenhutani exterius Lutheri sectam profitebantur, ac desuper instrumentum Notarii fide munitum anno 1732. porrigebant, ne ob novos errores ex Imperio eiicerentur: paulo post tamen, vitio omnibus sectis communi, ipsam Lutheri doctrinam addito vario fanatici fermento magis adhuc conspurcarunt, uti eis solide sæpiusque exprobrabat Carolus Regentius, imo ex ipsis Protestantibus non pauci hodieum de Babylonica hac confusione acerbius queruntur: Ubi hoc etiam prorsus singulare est, quod Lutherani una ex parte Herrenhutanos pro Fratibus vinculo fidei conjunctos agnoscant, altera vero ex parte eos Calvinii, Indifferentistarum, Chilianistarum, aliorumque errorum fanaticorum

Sæc. XVIII. corum fœce præsertim in eorum can-
 A. C. 1737. tilenis contenta inquinatissimos abhor-
 reant, unde sequi videtur, aut eos si-
 dem suam ignorare, aut palam fateri,
 quod eorum Ecclesia non sit Ecclesia
 pura, sed errorum maculis deturpata,
 non immaculata Christi sponsa, sed
 prostituta errorum genitrix, nutrix &
 tatrix.

Interim Herrenhutani, adjunctis
 sibi Bohemis & Salisburgensibus Apo-
 statis tanto numero excreverant, ut ob
 loci angustias in Borussia ditiones
 transmigrare statuerent unacum suo
 Prædicante Liperda, qui tamen Wald-
 heimium ad domum castigatorem ca-
 ptus abducebatur, eoquod Saxonie
 populos inde educere præsumpsisset:
 Sinistram quoque sortem experiebatur
 ipsemet Comes Zinzendorffius ob pri-
 vata, quæ invexerat pietatis Collegia
 quæ a Saxonie Electore severius fue-
 re prohibita, & ipsi Comiti a Suecicæ
 Rege interdictum, ne ibi sedem figeret:
 Nihilominus Prædicantibus suis gra-
 tiam vocationis pro suo arbitrio imper-
 tiendi potestatem, qua ipse caruit sibi
 arrogabat, ac ipsemet Stralsundæ
 Tubingæ & alibi prædicabat, nec-
 non fabrum lignarium Figulum an-
 no 1732. & sequenti anno alios tres
 fabros

fabros lignarios velut novos Apostolos *Sæc. XVIII.*
 pro novæ suæ Ecclesiæ fabrica & con- *A. C. 1737.*
 versione Gentilium præsertim Gronia-
 norum ablegabat, non alio tamen fru-
 ctu, nisi quod mox anno sequenti, un-
 de venerant, reversi, ubique inter po-
 pulos schismata & dissensiones conflu-
 rint, novosque errores invexerint;
 quippe ipsimet illorum Pastores Stein-
 höferus & Oetingerus Calvinii, & Chi-
 liastarum commentis imbuti erant, ac
 demum Sinzendorffius arguebatur,
 quod de Socinianismo suspectus varias
 cantilenas multis erroribus infectas, &
 ab ipso Electore Hannoverano damna-
 tas suis præscripserit, seque nec Luthe-
 ranum, nec Calvinistam esse cum suis
 confessus sit. Palmaris insuper, quæ
 Comiti identidem obiiciebatur, accu-
 satio erat, quod docendi munus sibi si-
 ne legitima vocatione (uti quondam
 Lutherus) arrogaret: Hanc vero cri-
 minationem, ut a se dilueret, Beroli-
 num contendit, & se in particularem
 Bohemorum Moravorumque Fratrum
 Episcopum consecrari petiit. Præfigi-
 tur solemnitati hujus anni dies vi-
 gesima Maij, qua Berolini Comes &
 simul Nitschinannus Faber Lignarius
 a Daniele Ernesto Jablonskyo & Sitko-
 vio Calvinistis in Episcopos consecrati
 fuere: sed quarum demum Communi-
Hist. Eccles. Tom. LXXV. X x tatum?

Sæc. XVIII. tatum? non Calvinistarum, ambo
 A. C. 1737. enim hi recens cocti Episcopi erant
 Herenhanæ communitatis; non He-
 renhanæ; nam herenhanani hos in
 Episcopos esse ordinandos nequidem
 sciverant, minus vero eligi petierant,
 aut ipsimet elegerant: & insuper Ja-
 lonskyus & Sitkovius erant Calviniani
 Pseudo-Episcopi, proin non alium,
 quam Calvinianum Episcopum conse-
 crare voluerunt, ac potuerunt: falsissime
 ergo in eorum relatione assertum est,
 quod alii Episcopi & communitates
 Comitem juncto consilio in Episcopum
 vocarint, atque elegerint, nam uter-
 que Consecrator erat Calvinista, &
 Bohemi Fratres prius ad Lutheranam
 & primum postea ad Calvinianam acce-
 sere Ecclesiam, rejecta Herenhanana.

Percepta hac joculari inaugura-
 tione Joannes Cantuariensis Pseudo-Ar-
 chiepiscopus ad novum hunc Episco-
 pum die decima Augusti Wetmonaste-
 rio has gratulatorias dedit literas: „Vi-
 „ro admodum Reverendo Domino Ni-
 „colao Ludovico Morav. Episcopo, „Vi-
 „hannes, Cantuariensis salutem pluri-
 „mam.

„Sanctam illam vereque illustrem,
 „quibuscumque forte tenebris jam in-
 „voluta, Moraviensem cathedram, ad
 „quam

„quam favente divino Numine, plau- Sæc. XVIII.
 „dente cælesti choro (id enim dubita- A. C. 1737.
 „re nos haud finit, quam de Te con-
 „cepimus, opinio) nuper es evectus,
 „sincere atque ex intimo corde gratu-
 „lor. Qui tibi haud sine eximio me-
 „rito tuo delatus honos, ut Ecclesiæ
 „salutaris sit, nec tibi tuisque unquam
 „pœnitendus, ardentissime contendo.
 „Hoc enim fastigio, quo divina me pro-
 „videntia, utcumque imparem, con-
 „stituit, penitus essem indignus, nisi
 „me universo Dei populo pro virili
 „opem ferre, semper exhiberem para-
 „tum, vos autem præ ceteris amem
 „atque amplectar, qui nec periculis
 „terruti, nec aliis quibusvis Satanæ
 „πειρασμοῖς seducti, una cum pura pri-
 „mævaque fide, primævam Ecclesiæ
 „disciplinam constanter adhuc, ut ac-
 „cepimus, tuentes, arctiori nobiscum
 „vinculo conjuncti estis. Precibus me-
 „tuis, oro, vicissim adjuves, Coepi-
 „scopis autem tuis totique, cui te
 „Deus præesse voluit, Christiano gre-
 „gi, salutem nomine meo impertias.
 „Vale.

Cæterum Augustus III. Poloniæ
 Rex ac Saxoniz Elector adversus pri-
 vata Herenhutanorum conventicula in
 superiore Lusatia habita, & clancula-
 X x 2 rias

Sæc. XVIII. rias eorum Ecclesias die prima Julii se
 A. C. 1737. verum edictum promulgari iussit.

§. XXXVIII.

*Cæsaris vigilantia in libros Religionis
 Catholicæ injuriosos.*

Ducentis abhinc annis Lutherani Epochas ac memoriam eorum quæ in sua Secta præclarius utiliusque gesta arbitrabantur, anniversaria solemnitate in pluribus locis festive celebrare consueverunt. Sic ferias agunt celebres a Bibliorum per Lutherum germanice redditorum memoria, solemnes illis sunt dies a Confessione Augustana Carolo V. Imp. exhibita, ac religio & Westphalica pace, a Smalcaldicis articulis, a morte Lutheri, reformationis investæ beneficio, a Prædicatoribus Augustam reversis, a memoria interimistica, a libris Normalibus vel symbolicis, a variis Ecclesiis, Lutheranis universitatibus &c. recens erectis, a fundato novo Ordine Florum Peguliano &c. Nec omnino vituperanda est annua grataque hæc recordatio beneficiorum, quibus Lutherani se cumulos gloriantur, dummodo non nimis luculenter pueritiam, ac juventutem Religionis ac Ecclesiæ suæ testaretur: quo enim